

6.3.2020

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

Lausuntovastine: Hallituksen esitys eduskunnalle tieliikennelain muuttamisesta (HE 109/2019 vp)

Lausun liikenne- ja viestintäministeriön asiantuntijana liikenne- ja viestintävaliokunnalle osoitetuista lausunnoista seuraavaa:

Sosiaali- ja terveysministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että pysäköintilupa olisi tarkoituksenmukaista myöntää esityksessä mainittujen tehtävien lisäksi sosiaalihuoltolain (1301/2014) 19 §:ssä tarkoitettua kotipalvelun tehtävää varten. Tällöin säännös (190 a §) kattaisi kotipalvelun myös silloin, kun sitä annetaan itsenäisenä sosiaalihuollon palveluna, ei osana laajempaan sosiaalihuoltolain 20 §:n mukaista kotihoidon palvelukokonaisuutta, joka sisältää kotipalvelun lisäksi kotisairaanhoidon tehtäviä.

Liikenne- ja viestintäministeriö lausuu, että lakiesityksen 190 a §:n 1 momentin mukaan pysäköintitunnus voidaan myöntää mm. sosiaalihuoltolain 20 §:ssä tarkoitettua kotihoidon tehtävää varten. Sosiaalihuoltolain 20 §:n mukaan kotihoidolla tarkoitetaan mm. kotipalvelun tehtävien muodostamaa kokonaisuutta. Liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan kunta voi lakiesityksen 190 a §:n perusteella myöntää pysäköintitunnuksen sekä kotipalvelua että kotisairaanhoidon palvelua varten eikä sosiaalihuoltolain 19 §:n sisällyttäminen 190 a §:ään ole välttämätöntä.

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunnon perusteella voidaan siten myös tulkita, että sosiaalihuoltolain 20 §:ssä tarkoitettu ”kotipalvelu” on eri ”kotipalvelu” kuin sosiaalihuoltolain 20 §:n määritelmäsäännöksessä tarkoitettu ”kotipalvelu”. Siksi sosiaali- ja terveysministeriön lausunnossaan esille tuomilla perusteluilla voi olla perusteltua, että lakiesityksen 190 a §:n 1 momentin luetteloon lisätään sosiaalihuoltolain 19 §:ssä säädetty kotipalvelu.

Lakiesityksen 190 a §:n 1 momentti kuuluisi tällöin seuraavasti:

190 a §**Kotihoidon pysäköintitunnuksen myöntäminen**

Kunta voi myöntää kotihoidon pysäköintitunnuksen enintään viideksi vuodeksi kerrallaan asiakkaan kotona suoritettavaa:

1) sosiaalihuoltolain (1301/2014) 19 §:ssä tarkoitettua kotipalvelun, 20 §:ssä tarkoitettua kotihoidon ja 21 §:ssä tarkoitettua asumispalvelun tehtävää varten;

- 2) vammaisuuden perusteella annettavista palveluista ja tukitoimista annetussa laissa (380/1987) tarkoitettua tehtävää varten;
 3) kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/1977) tarkoitettua tehtävää varten.:

Espoon kaupunki

Espoon kaupungin mukaan hallituksen esityksessä käytetään termiä kotihoidon pysäköintilupa, vaikka pysäköintioikeutta on lavennettu kotihoidosta lukuisiin muihinkin kotiin annettaviin palveluihin. Pysäköintiluvan nimi on Espoon mukaan harhaanjohtava ja se tulisi muuttaa muotoon ”Kotiin annettavien palveluiden pysäköintilupa”. Sosiaalihuoltolain 20 §:n mukaan kotihoidolla tarkoitetaan kotipalvelun ja terveydenhuoltolain 25 §:ään sisältyvien kotisairaanhoidon tehtävien muodostamaa kokonaisuutta.

Liikenne- ja viestintäministeriön toteaa, että Espoon kaupungin näkemys kohdistuu lakitekniikasta seikkaa kohtaan. Hallituksen esityksissä käytetään paikoin myös käsitteitä, jotka eivät kuvaa esitettävää lainsäädäntöä absoluuttisella tavalla, mutta se kuvaa hyvin, mistä pysäköintitunnuksesta on yleiskielen mukaan kyse. Pysäköintitunnuksen nimellä ei kuitenkaan ole merkitystä lain soveltamisen kannalta. Oikeusministeriön laintarkastuksessa asiaan ei kiinnitetty huomiota.

Espoon kaupungin lausunnon mukaan esityksessä pysäköintilupa oikeutettujen piiriä on laajennettu kotihoidosta rajusti. Espoon mukaan olisi tärkeää täsmentää, minkä kohdejoukon pysäköintiongelmia ollaan ratkaisemassa. Hallituksen esityksen mukainen laaja tulkinta kotiin tuotavista palveluista kotihoidon pysäköintioikeuteen oikeutettavina työtehtävinä lisää lupaan oikeutettujen joukkoa helposti kotipalvelun ja kotisairaanhoidon työntekijöistä moninkertaisesti laajemmaksi. Näin ollen Espoon mukaan on itsestään selvää, että jatkossa lupajärjestelmän rajoja pyritään laajentamaan erilaisin järjestelyin, jotta kotiin tuotavien palveluiden piiriin luettaisiin myös muunlaisten palveluntarjoajien kotiin annettavia palveluita kuin hallituksen esityksen esimerkkiluettelossa on tuotu esiin. Lähes rajaton pysäköintioikeus on osoittautunut hyvin houkuttelevaksi ja on johtanut mm. vammaisen pysäköintilupien kopioimiseen, vääräntämiseen sekä lupien oikeudettomuuteen käyttöön. Mikäli pysäköintioikeuden voisi saada vain yrityksen toimialaa muuttamalla, näin tultaisiin myös jatkossa toimimaan. Tämä lisäisi lupajärjestelmän ja sen vaikutusten hallinnan haasteita.

Liikenne- ja viestintäministeriön mukaan kotihoidon pysäköintitunnukseen oikeuttavaa joukkoa on laajennettu tarkoituksellisesti lausuntokierroksella saatujen lausuntojen johdosta. Mm. sosiaali- ja terveysministeriö ja THL ehdottivat vammaisten henkilöiden huomioimista kotiin tuotavissa palveluissa. Liikenne- ja viestintäministeriö korostaa lisäksi, että pysäköintitunnuksen myöntämisen ehtona on lakiesityksen 190 a §:n mukaan kotiin tuotavien kunnallisten palveluiden tuottaminen.

Espoon kaupunki on huolissaan uuden pysäköintitunnuksen väärinkäytöstä. Pysäköintitunnuksen väärinkäyttämiseen liittyvä riski on tuotu esille hallituksen esityksessä. Myös vammaisen pysäköintitunnuksen väärinkäyttö on ollut esillä hallituksen esitystä valmisteltaessa. Väärinkäytöksiä on mahdollista vähentää ottamalla käyttöön digitaalinen tunnusjärjestelmä, kuten eräissä kaupungeissa on jo tehty.

Espoon kaupungin mukaan kotiin annettavien palveluiden pysäköintiongelmien kohdistuvat pääasiassa asiakkaan asuinkiinteistöille ja siellä oleviin riittämättömiin pysäköintimahdollisuuksiin. Lakiehdotus ei kuitenkaan kohdistu miltään osin asuinkiinteistön alueelle, vaan ainoastaan tiealueelle. Espoo täsmentää, että uuden tieliikennelain mukaan

on olemassa tiealue ja maasto. Tieliikennelaki koskee tiealuetta. Asuinkiinteistöjen piha-alueet luokitellaan maastoksi, jolloin ongelma pitää ratkaista myös niitä koskevassa maastoliikennelaissa.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että moottorikäyttöisten ajoneuvojen pysäköinnistä maastossa säädetään maastoliikennelaissa. On kuitenkin myös niin, että kiinteistö voi olla tienpitäjä; ts. kiinteistön alueella voi olla tietä. Totta on, että maaston ja tien rajanveto voi olla nimenomaan kiinteistöllä hankala tehtävä kiinteistöjen monimuotoisuudesta johtuen. Merkitystä on annettava tällöin mm. sille, onko kiinteistön haltija tarkoittanut ko. aluetta käytettäväksi yleisesti liikenteelle.

Maastoliikennelakia ei esitetä muutettavaksi käsillä olevan esityksen yhteydessä. Maastoliikennelakia hallinnoi valtioneuvostossa ympäristöministeriö. Todettakoon lisäksi se, että kiinteistöjen maa-alueen käytön rajoittaminen voisi olla ongelmallisia perusoikeuksina suojattujen omaisuudensuojan ja sopimusvapauden kannalta.

Espoon kaupunki katsoo, että kotiin annettavien palveluiden pysäköintiluvalla ei tulisi sallia pysäköintiä kieltävien liikennemerkkien C38 ja C 39 vaikutusalueelle. Kaupunkien katualueilla olevat liikennemerkein asetetut pysäköintikiellot ovat liikenneturvallisuuden vuoksi asetettuja ja lähtökohtaisesti kaikki paikat, joissa pysäköinti voidaan sallia, on otettu pysäköintikäyttöön.

Liikenne- ja viestintäministeriö huomauttaa, että pysäköintikielto on mahdollista asettaa myös muulla perusteella kuin liikenneturvallisuussyistä. Toiseksi kaupunki voi kieltää sekä liikkumisesteisen että kotihoidon pysäköintitunnuksen mahdollistaman pysäköinnin liikennemerkillä osoitetulla kieltoalueella uuden tieliikennelain 75 §:n 2 momentissa säädetyllä tekstillisellä merkillä (esim. "Koskee myös pysäköintitunnuksella pysäköintiä").

Espoon kaupunki korostaa, että kotiin tuotavien palveluiden enimmäispysäköintiajalla (esim. 5 tuntia) vaikeutettaisiin pysäköintiluvan väärinkäyttöä.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että lausuntokierroksella esitettiin 2,3,5 tai 12 tunnin aikarajoitusta pysäköintiin. Myös sitä esitettiin, että aikarajoitusta ei säädetäisi, koska kotiin tuotavaan palveluun käytettävää aikaa on hankala määritellä ennalta, koska esim. samalla alueella voi olla useita asiakkaita. Hallituksen esityksessä ei aikarajoitusta ole tästä syystä esitetty. Myöskään vammaisen henkilön pysäköintitunnuksessa ei ole aikarajoitusta. Huomioon otettavaa on lisäksi se, että kunta voi tarvittaessa tekstillisellä merkillä asettaa pysäköintiajan rajoituksen kadulle, joka osoitetaan velvoittavaksi myös pysäköintitunnuksella pysäköitäessä.

Espoon kaupungin mukaan kotihoidon pysäköintitunnuksen tulisi myöntää Traficom.

Liikenne- ja viestintäministeriö huomauttaa, että tätä toteuttamisvaihtoehtoa on käsitelty laajasti hallituksen esityksen sivuilla 13-14. Sille, että kunta myöntää tunnuksen, on esityksessä esitetty vahvat perustelut.

Lahden kaupunki

Lahden kaupungin lausunnon mukaan kotihoidon pysäköinnin suurimmat ongelmat ovat kerrostaloalueilla, joissa asia olisi helpoimmin ratkaistavissa taloyhtiöiden omilla tonteilla. Keskustan maksullisilla pysäköintialueilla paikkoja yleensä löytyy.

Kaupungin mukaan esitettävällä ratkaisulla kotihoidon pysäköintiongelma saattaa hie-
man helpottua, mutta liikenneturvallisuus heikkenee ja valvonnan tarve kasvaa huomatta-
vasti.

Liikenne- ja viestintäministeriö viittaa vastineessaan Espoon kaupungin kohdalla asiassa
lausuttuun. Sen lisäksi ministeriö huomauttaa, että esittävän lainsäädännön lisäksi tarvi-
taan jatkossakin muita keinoja kotiin tuotavien palvelujen parantamiseksi, kuten yhteis-
työtä kiinteistöjen kanssa. Liikenneturvallisuuden osalta voidaan todeta, että turvalli-
suutta vaarantava pysäköinti on aina kiellettyä tieliikennelain mukaan ja siihen on mah-
dollista puuttua jopa rikosoikeuden keinoin.

Tampereen kaupunki

Tampereen kaupungin liikennejärjestelmän suunnittelu -yksikön lausunnon mukaan kun-
nilla tulisi jatkossakin säilyä mahdollisuus asettaa pysäköintikieltoja kaduille ilman, että
uudet käyttäjäryhmät voivat niistä poiketa. Lakiluonnoksen maininta siitä, että pysäköin-
nista ei saa aiheutua haittaa muulle liikenteelle ei käytännössä tule suunnitteluyksikön
mukaan estämään tilanteita, joissa autoja pysäköidään vahingossa haitallisiin paikkoihin.

On selvää, että laissa olevista kielloista huolimatta kansalaiset syylistyvät lain vastaisiin
tekoihin. Liikenne on hyvä esimerkki tällaisesta elämänalueesta. Siksi liikennesääntöjen
noudattamisen valvonta on tärkeää.

Suunnitteluyksikkö korostaa, että paras tapa ratkaista mahdollisen pysäköintipaikkojen
riittävyteen liittyvä ongelma on sallia kotihoidon pysäköinti soveltuvilla kieltoalueilla eril-
lisellä lisäkilvellä tai muulla tavoin osoitetulla, esim. pelkästään kotihoidon pysäköintiin
tarkoitetuilla pysäköintipaikoilla, kunnan oman harkinnan mukaan.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa yksikön ehdotukseen, että kotihoidon pysäköintiin
liittyvien ongelmien ratkaisemiseksi on ollut aina mahdollisuus erityisten pysäköintipaik-
kojen osoittaminen kotihoidolle liikennemerkillä. Valitettavasti kunnat eivät ole tätä mah-
dollisuutta riittäväällä tavalla käyttäneet ja hallitus on joutunut esittämään pysäköintitun-
nusjärjestelmän muodostamista.

Suunnitteluyksikkö ehdottaa, että laissa kunnan oman harkinnan mahdollisuutta tulisi
lisäksi ulottaa siihen, onko kunnassa tarpeen ottaa lupamenettelyä lainkaan käyttöön vai
ei, sekä myönnetäänkö se vain kunnan oman palvelutuotannon ajoneuvoille vai myös
yrityksille ja yhdistyksille.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että lakiesityksen 190 a §:n 1 momentin mukaan
kunta voi myöntää pysäköintitunnuksen enintään viideksi vuodeksi. Siten myöntämiseen
liittyy harkintaa sen suhteen, ottaako kunta tunnuksen käyttöön vai ei. Lakiesityksen 190
a §:n 2 momentin mukaan tunnus voidaan myöntää sekä julkisyhteisölle (esim. kunnalle)
että yrityksille ja yhdistyksille.

Myös Tampereen kaupungin suunnitteluyksikö on huolissaan kotihoidon pysäköintitun-
nuksen käyttöön liittyvän aikarajoituksen puuttumisesta. Näiltä osin liikenne- ja viestintä-
ministeriö viittaa Espoon kaupungin kohdalla lausuttuun.

Helsingin kaupunki

Helsingin kaupunki lausuu, että sillä ei ole käytössään tällä hetkellä kotihoidon pysäköintitunnusta. Helsinki myöntää yrityspysäköintitunnuksia, joita kotiin tuotavien palveluja tuottavat yritykset hyödyntävät. Helsingin kaupungin oma kotihoito ei käytä näitä tunnuksia. Helsinki myös korostaa, että sen pysäköintitunnusjärjestelmä ei kata kotiin tuotavien palvelujen pysäköinnin tarpeita kuten hallituksen esityksessä on väärin todettu.

Liikenne- ja viestintäministeriö oikaisee hallituksen esityksessä todettua niin, että olemassa olevia pysäköintitunnusjärjestelmiä (myös esim. Turussa ja Tampereella) ei ole nimenomaisesti tarkoitettu vain kotiin tuotavien palvelujen käyttöön vaan kaikkien yritysten ja vastaavien tahojen käyttöön. Myös kotiin tuotavat palvelut luonnollisesti hyödyntävät tällä hetkellä näitä tunnuksia. Toisin sanoen pysäköintitunnusjärjestelmiä on jo kunnissa olemassa erilaisia tarkoituksia varten, vaikka tieliikennelaissa tai muussakaan laissa niistä ei nimenomaisesti säädetä.

Helsingin kaupunki esittää, että kotihoidon pysäköintitunnuksella olisi mahdollista pysäköidä vain neljä tuntia kerrallaan.

Liikenne- ja viestintäministeriö viittaa näiltä osin siihen, mitä Espoon kaupungin kohdalla on lausuttu aikarajoituksesta.

Vantaan kaupunki

Vantaan kaupungin lausunnon mukaan se haluaisi sisällyttää lakiesityksen 39 ja 43 §:iin säännöksen siitä, että kotihoidon pysäköintitunnuksella ei saisi pysäköidä liikennettä vaarantaen.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa ehdotuksesta, että tieliikennelain liikennesäännöt ovat kokonaisuus, joita on tulkittava myös toisiaan täydentäen. Pysäköintiä koskevat säännöt on sisällytetty kokonaisuudeksi lain 36-46 §:ään. Lain 37 §:n mukaan ajoneuvoa ei saa pysäyttää eikä pysäköidä siten, että se vaarantaa turvallisuutta tai haittaa muuta liikennettä. Kielto koskee kaikkea pysäköintiä, myös pysäköintitunnuksella pysäköintiä. Liikennettä vaarantava pysäköinti voi olla rangaistava teko tai laiminlyönti.

Vantaan kaupunki ehdottaa myös, että pysäköintitunnuksen käyttöaika tulisi rajoittaa työaikaan ja -tehtäviin.

Liikenne- ja viestintäministeriön mukaan lakiesityksen 39 § rajoittaa ehdotetulla tavalla tunnuksen käyttöä. Pykälän mukaan kotihoidon pysäköintitunnusta saa käyttää pysäköintiin vain 190 a §:n 1 momentissa tarkoitettujen työtehtävien suorittamista varten ja pysäköintiin saa käyttää vain pysäköintitunnuksessa mainittua ajoneuvoa.

Vantaan kaupungin mukaan kunnalle tulee tarjota mahdollisuus käyttää digitaalista pysäköintitunnusta ja kunnan tulee voida periä tunnuksen myöntämisestä maksu.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että lakiesityksessä ei ole määritelty tunnuksen muotoa. Se voi olla siten muodoltaan myös digitaalinen. Hallituksen esityksen mukaan kunnalliseen itsehallintoon sisältyy mahdollisuus periä maksuja kunnan palveluista.

Kuntaliitto

Kuntaliiton mukaan kunnan harkinnassa tulee olla päätös siitä, koskeeko kotihoidon pysäköintitunnusta tietty aikarajoitus aikarajoitetuilla pysäköintipaikoilla ja oikeuttaako pysäköintitunnus pysäköintiin pysäköintikieltoalueella.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa edellä jo lausutun mukaisesti, että kunnalla on jo tällä hetkellä, mutta myös uuden tieliikennelain tullessa voimaan mahdollisuus osoittaa pysäköintiä tai rajoittaa sitä liikenteenohjauslaitteilla. Pysäköintiaikaa ja pysäköintiä pysäköintikieltoalueella on mahdollista rajoittaa pysäköintitunnuksella tapahtuvan pysäköinnin osalta uuden tieliikennelain 75 §:n mukaisella tekstillisellä merkillä.

Lakiin tulisi Kuntaliiton mukaan lisätä maininta, että kotihoidon pysäköintitunnus voi olla fyysinen ja/tai digitaalinen. Digitaalinen lupa parantaa jonkin verran valvonnan mahdollisuuksia.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa näiltä osin, että tunnuksen muodosta ei ole säädetty lakiesityksessä. Siksi se voi olla fyysinen tai digitaalinen tunnus tai molempia. Asiaa on käsitelty hallituksen esityksessä.

Kuntaliiton mukaa laissa tulisi huomioida yhteistoiminta-alueet kotihoidon järjestäjinä ja kotihoidon lupajärjestelmän hallinnoijina.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että lakiesityksen 190 a §:n 1 momentin mukaan kunta voi myöntää kotihoidon pysäköintitunnuksen. Laissa ei ole rajoitettu kuntien mahdollista yhteistoimintaa tunnuksen myöntämisessä. Toisin sanoen kuntien välisin sopimuksen on mahdollista se, että kunnan myöntämä tunnus on voimassa myös toisen kunnan alueella. Tämä voi olla järkevä toimintamalli esim. tilanteessa, jossa yksi kunta huolehtii pysäköinninvalvonnasta usean kunnan alueella.

Kiinteistöliitto

Kiinteistöliiton mukaan lakiehdotuksesta tulee rajata pois mahdollisuus pysäköintiin asuntoyhteisöjen piha-alueilla tilanteissa, joissa alue on tiealuetta. Kiinteistöliitto korostaa lausunnossaan, että kotihoidolle ei tule antaa oikeutta pysäköintiin pysäköintitunnuksella asuntoyhteisöjen omistamilla tai maanvuokran perusteella hallitsemilla maa-alueilla.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että lakiesityksen 39 a §:n 1 momentin mukaan kotihoidon pysäköintitunnuksella on mahdollista pysäköidä vain kunnan kadulla tai kunnan muualla hallinnoimalla tiealueella. Kotiin tuotaville palveluille ei siten anneta pysäköintioikeutta kiinteistön omistamalla tai hallitsemalla alueella riippumatta siitä, onko kyse tiealueesta vai maastosta.

Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE

VANE suhtautuu positiivisesti lakiesitykseen. VANE kuitenkin ehdottaa lausunnossaan, kotihoidon pysäköintitunnus olisi mahdollista myöntää myös sosiaalihuoltolain 19 §:ssä tarkoitettua tehtävää varten.

Liikenne- ja viestintäministeriö viittaa näiltä osin, mitä sosiaali- ja terveysministeriön kohdalla on asiasta todettu.

Poliisihallitus

Poliisihallitus lausuu, että kunnan on pysäköintitunnusta koskevassa harkinnassa arvioitava kolmea seikkaa: 1) harjoittaako hakija lakiesityksen 190 a §:n 1 momentissa tarkoitettua palvelua, 2) luvan piiriin kuuluvat ajoneuvot sekä 3) tunnuksenhaltijana toimiva henkilö, jos luvanhakijana on yritys, yhdistys tai julkisyhteisö.

Poliisihallituksen mukaan pysäköintitunnuksen myöntämisen tulisi perustua näiden lisäksi tarpeellisuusharkintaan, jolloin luvanhakijan tulisi osoittaa hakemuksessaan tarve pysäköintitunnuksen käytölle.

Tarpeellisuusharkinnan tarkoituksena olisi Poliisihallituksen mukaan estää pysäköintitunnuksen myöntäminen silloin, kun tosiasialliset mahdollisuudet kotihoidon pysäköinnille ovat kunnan alueella olemassa liikennesääntöjen ja liikenteenohjauksen mukaisesti. Lisäksi tulisi arvioida sitä vaihtoehtoa, voisiko kunnat päättää itsenäisesti siitä, ottaako kunta alueellaan käyttöön kotihoidon pysäköintitunnuksen. Tämä korreloisi silloin sen kanssa, onko kunta järjestänyt mahdollisuudet pysäköinnille muulla tavalla, jonka vuoksi pysäköintitunnus olisi kunnan alueella tarpeeton

Liikenne- ja viestintäministeriö täsmentää Poliisihallituksen näkemystä toteamalla, että keskeinen seikka, joka tunnusharkinnassa selvitetään, on se, tuottaako yritys, yhdistys tai julkisyhteisö kunnalle 190 a §:ssä säädettyjä kotiin tuotavia palveluja. Tämä tarkoittaa esim. sitä, että mikä tahansa siivouspalvelu tai ruokapalvelu ei ole esitettävän lainsäädännön piirissä, jos palvelu ei ole kunnan lakisääteisen velvoitteen piirissä.

Liikenne- ja viestintäministeriön mukaan sen osoittaminen, kenellä on tarve pysäköintitunnukselle, on käytännössä hankalaa. Hakijan tulee hakemuksessa osoittaa kunnalle se, että hän on kunnan palvelutuotannon piirissä ja hänellä on kunnan asiakkaita. Toisin sanoen Poliisihallituksen kuvaamien kriteerien määrittelemineen on hankalaa ja voisi vaarantaa yhden lakiehdotuksen keskeisistä tarkoituksista eli yhtenäisestä soveltamisen koko Suomen alueella

Liikenne- ja viestintäministeriö huomauttaa myös siitä, että lakiesityksen taustalla on myös kotiin tuotavien palvelujen pysäköinnin maksuttomuus.

Poliisihallitus pyytää arvioimaan uudelleen sitä, onko tarve pysäköidä pysäköintikielto-alueelle perusteltu. Poliisihallituksen mukaan liikenteenohjaushierarkiaan sisältyy ajatus siitä, ettei liikenteenohjausta tulisi käyttää silloin, kun liikennesääntö on riittävän kattava liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden kannalta.

Poliisihallituksen mukaan kotihoidon pysäköintitunnuksella tapahtuva pysäköinti voisi olla vaaraa tai haittaa aiheuttavaa pysäköintiä, mutta pysäköintitunnuksen käytöllä siitä tulisi täysin sallittua pysäköintiä. Ainoa keino, jolla tähän olisi mahdollista puuttua, olisi ajoneuvon siirtäminen joko a) poliisilain (872/2011) 2 luvun 11 §:n 1 momentin tai b) ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain (1508/2019) 5 §:n 4 momentin perusteella joko liikenneturvallisuudelle vaaraa aiheuttavana pysäköintinä tai sellaisena pysäköintinä, joka aiheuttaa huomattavaa haittaa tien käytölle tai muulle liikenteelle. Tilanne on ristiriitainen tienkäyttäjän velvollisuuksien kannalta; pysäköinti voi siis olla sallittua, vaikka se aiheuttaisi vaaraa turvallisuudelle tai haittaa liikenteelle, minkä vuoksi ajoneuvo voidaan siirtää, mutta minkäänlainen moitearvostelu ei kohdistu tienkäyttäjään.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että Poliisihallituksen näkemys on liikenteenohjausta yksinkertaistava. Ensinnäkin on arvioitava sitä, mitä halutaan ohjata. Liikenteen-

ohjauslaitteilla on erilaisia tarkoituksia; toiset esimerkiksi määrävää ja toisen opastavat. Toiseksi hyvin moneen liikenteenohjauslaitteeseen sisältyy liikennesääntö ja tällöin se voi olla ainoa keino liikenteenohjaukseen tietyissä tilanteissa. Kolmanneksi on merkityksellistä se, että tienpitäjä voi kieltää pysäköinnin, vaikka pysäköinti ei vaaranna liikennettä tai liikenteen sujuvuutta, esimerkiksi varata tiealueensa johonkin omaan käyttötarkoitukseensa kuten kiinteistöllä asukkaidensa pysäköintiin. Siksi ei voida sanoa, että pysäköinti liikkumisesteisen tai kotihoidon pysäköintitunnuksella olisi kaikissa tilanteissa pysäköintikieltoalueella vaarallista tai muuta liikennettä haittaavaa. Tällöin ei myöskään jää ainoaksi keinoksi puuttua lain vastaiseen pysäköintiin ajoneuvo siirtämällä.

Liikenne- ja viestintäministeriö korostaa myös tässä sitä, että tieliikennelain 75 §:ssä säädetyllä tekstillisellä merkillä voidaan kieltää myös pysäköintitunnuksella varustetun ajoneuvon pysäköinti tiealueella.

Liikenne- ja viestintäministeriö on Poliisihallituksen kanssa samalla kannalla siitä, että tieliikenteessä ei saa päästä syntymään tilanteita, joissa lainmukainen toiminta johtaa liikenneturvallisuuden vaarantamiseen. Näin ei liikenne- ja viestintäministeriön mukaan pääse tapahtumaan, kun pysäköijä ottaa huomioon asianmukaisella tavalla tiealueen, jossa pysäköintikielto sijaitsee. Liikenne- ja viestintäministeriön tietoon ei ole tullut, että vammaisen pysäköintitunnusten käytöstä olisi aiheutunut erityisellä tavalla liikenneturvallisuutta vaarantavaa pysäköintiä.

Poliisihallitus lausuu, että 1.6.2020 voimaan tulevassa tieliikennelaissa ei ole erikseen säädetty nykyisin voimassa olevan tieliikennelain (267/1981) 28 §:n 3 momentin mukaisesti siitä, kuinka yksityisesti omistetulla alueella tapahtuva pysäköinti tulisi järjestää. Tällainen yksityinen alue voi olla tieliikennelain 2 §:n 1 kohdassa tarkoitettua tietä, jos aluetta käytetään yleisesti liikenteeseen tai se on yleiselle liikenteelle tarkoitettu.

Lakiesityksessä on Poliisihallituksen mukaan todettu, että lakimuutos ei koske sellaista kotihoidon pysäköintiä, joka tapahtuu tien ulkopuolella. Tämä on täysin loogista, mutta samalla yksi lainsäädännön keskeisistä kipupisteistä – kotihoidon pysäköinti tulisi ensisijaisesti järjestää kiinteistöille tien sijaan. Tämän lisäksi laki jättää täysin avoimeksi sen, voiko kiinteistön omistaja ulottaa määräysvaltansa alueella tapahtuvaan liikennekäyttöön, kuten perustuslakivaliokunta on todennut.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että Poliisihallitus viittaa lausunnossaan voimassa olevan tieliikennelain (267/1981) 28 §:n 3 momenttiin, jonka mukaan pysäköinti yksityiselle alueelle ilman kiinteistön omistajan tai haltijan lupaa on kielletty. Säännöksen mukaan pysäköintiä koskevat määräykset yksityisellä alueella on ilmaistava selvästi havaittavalla tavalla.

Liikenne- ja viestintäministeriö kuitenkin huomauttaa, että voimassa olevan tieliikennelain 1 §:n mukaan 28 §:n 3 momenttia ei sovelleta lainkaan tiealueella pysäköintiin.

Uudessa tieliikennelaissa tällaista ”yksityisen alueen” käsitettä, jota ei voimassa olevassa tieliikennelaissa ei ole määritetty, ei enää ole. Tämä on siksi, koska liikennesääntöjen ym. noudattamisen kannalta on merkityksellistä, kuka maa-alueen omistaa. Tiellä noudatetaan tieliikennelain pysäköintisääntöjä ja maastossa maastoliikennelain pysäköintisääntöjä. Jos aluetta hallitsee esim. kiinteistö, se voi asettaa pysäköintikiellon tielleen liikenteenohjauslaitteella. Tienkäyttäjän kannalta tällainen kiellon osoittamistapa on selkeä ja yksinkertainen.

Siksi uusi tieliikennelaki ei jätä avoimeksi sitä, voiko kiinteistön omistaja ulottaa määräysvaltaan alueella tapahtuvaan liikennekäyttöön.

Liikenneturva

Liikenneturvan mukaan tieliikennelain muutosten lisäksi olisi tarpeen valmistella yhdessä ympäristöministeriön kanssa erillinen laki, jonka mukaan kunnan myöntämä pysäköintilupa antaisi oikeuden pysäköidä yksityisten taloyhtiöiden pihaan lukuun ottamatta pelastuslain nojalla asetettuja pysäköintikieltoja. Taloyhtiö voitaisiin velvoittaa osoittamaan kotihoidon edellyttämiä pysäköintipaikkoja ja/tai voitaisiin rajoittaa taloyhtiön puuttumista kunnan myöntämän pysäköintiluvan omaavien ajoneuvojen pysäköintiin valvontatoimilla taloyhtiön piha-alueella.

Kuten hallituksen esityksessä on todettu, lakiesitys ei poista kotiin tuotavien palvelujen pysäköintiin liittyviä ongelmia kiinteistöjen alueilla. Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa Kiinteistöliiton lausuntoon viitaten, että pysäköintioikeudesta kiinteistön alueella ja ylimalkaan kaikesta kiinteistön käytöstä päättää alueen omistaja ja haltija. Lailla säätämiseen liittyy tällöin sopimusvapauteen ja omaisuuden suojaan liittyviä merkittäviä kysymyksiä. Käsillä olevassa lakiesityksessä ei tällaista esitetä ratkaistavaksi, vaan se tulee tehdä muussa yhteydessä ja laajasti valmisteltuna.

Kunnalle tulisi Liikenneturvan mukaan olla mahdollista valita, salliiko se pysäköintiluvalla tieliikennealueella vain maksulliselle pysäköintipaikalle maksamatta pysäköinnin vai myös pysäköintikieltoalueelle pysäköimisen.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa edellä jo lausutun mukaisesti, että kunnalla on mahdollisuus osoittaa pysäköintiä tai rajoittaa sitä liikenteenohjauslaitteilla. Pysäköintikieltoalueella on mahdollista myös rajoittaa pysäköintitunnuksella tapahtuvaa pysäköintiä uuden tieliikennelain 75 §:n mukaisella tekstillisellä merkillä.

Myös Liikenneturvan näkemyksen mukaan kotihoidolla ei yleensä ole kovin pitkäaikaiseen pysäköintiin tarvetta. Jos lupakäytäntö sallii ajallisesti rajoittamattoman pysäköinnin pituuden, lisää se pysäköintiluvan väärinkäytön mahdollisuuksia.

Liikenne- ja viestintäministeriö viittaa aikarajoituksesta edellä Espoon kaupungin kohdalla lausuttuun.

Kimmo Kiiski
Liikenneneuvos